T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/141
KARAR NO : 2025/676
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: Sözleşme imzalandıktan sonra, tasfiye aşamasında davalı idarece tesis edilen işlemden, tasfiye sürecinde banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesinden, hak ediş miktarının hesaplanmasından ve tasfiye sürecinde uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini talebinden, dolayısıyla, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R AR

Davacı : M. E. İ. v. M. A.
Vekili : Av. Ç. K.
Davalı : Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü
Vekili : Av. S. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait *"Batman Sol Sahil Sulaması İkmali Namı Hesabına Yaptırılması"* işine ilişkin olarak, davalı Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü ile akdedilen sözleşme kapsamında yüklenici sıfatıyla tüm edimlerin eksiksiz yerine getirilmesine rağmen, idarece haksız biçimde kesin kabul işlemlerinin yapılmadığı, kesin hesabın ve kesin hak edişin onaylanmadığı, ayrıca geçici kabul tarihinden itibaren idarenin talebiyle sahada istihdam edilen personel maliyetlerinin ödenmediği; buna rağmen idarece, şirketin kusurunda olmayan eksiklikler gerekçe gösterilerek 29/07/2024 tarih ve E-61281891-755.06.01[755.06.01]-4849773 sayılı yazı ile *"kesin kabul eksikliklerinin tamamlanması"* yönünde işlem tesis edildiği ve şirketin teminat mektuplarının nakde çevrilmesi tehdidinde bulunulduğu, oysa eksikliklerin idarenin tasarrufu ve üçüncü kişilerce meydana gelen hırsızlık fiilleri sonucu ortaya çıktığı, bu nedenle müvekkil şirketin kusurunun bulunmadığı ileri sürülerek; söz konusu idari işlemin öncelikle yürütmesinin durdurulmasıyla iptali, davalı idare nezdinde bulunan banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesinin ihtiyati tedbir yoluyla önlenerek müvekkil şirkete iadesi, kesin hesap ve hak ediş bedellerinin ticari temerrüt avans faiziyle birlikte ödenmesi ve geçici kabul sonrası personel maliyetlerinden doğan zararların tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 18/09/2024 tarih ve E.2024/735, K.2024/670 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, 6100 sayılı Kanun'un 14/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...DAVA VE TALEP : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Devlet Su İşleri Batman 103.Şube Müdürlüğünün 29.07.2024 tarih, E-61281891-755.06.01[755.06.01]-4849773

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

sayılı ve Kesin Kabul Eksikliklerinin tamamlanması konulu kararının öncelikle yürütmesinin durdurulması ile iptalini, İdarece kesin hesabın ve kesin hak edişin yapılmasına ve doğmuş hak ediş miktarı olan bedelin ve İdarece kesin kabul yapılmadığından sahada müvekkil şirketçe geçici kabul tarihinden itibaren idarenin talebi üzerine istihdamına devam olunan koruma ve sair görevli personel maliyeti zararlarının (giydirilmiş brüt ücretleri üzerinden) temerrüt tarihi olan (geçici kabul tarihi) 21.09.2022 tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt avans faizi ile birlikte davalıdan tahsil edilerek müvekkil şirkete ödenmesini talep ve dava etmiştir.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Eldeki davanın taraflar arasındaki sözleşme ve şartnamelerden kaynaklanan alacak miktarının tazmini talebine ilişkin olduğu görüldü.

Mahkememeler arasındaki görev ayrımının kamu düzeninden olduğu ve hakimin dosyanın her aşamasında resen ve talep üzerine görevsizlik kararı verebileceği görülerek idari eylem ve işlem temelli eldeki davada yargılamayı yapma görevi idare mahkemelerinde olduğundan iş bu davada görevsizlik kararı verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM :

1-Dava konusu uyuşmazlıkta Diyarbakır İdare Mahkemesi'nin görevli olduğu anlaşıldığından HMK'nın 114/1-c ve 115/2 maddeleri gereğince davanın dava şartı yokluğundan USULDEN REDDİNE..."

3. Davacı vekilinin talebi üzerine adli yargı dava dosyası Diyarbakır 3. İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

B. İdari Yargıda

4. **Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi 17/12/2024 tarih ve E.2024/1715 sayılı kararı** ile, açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, mahkemenin görevli olmadığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden; Batman Sol Sahil Sulamasının 1 nci kısmının 2015 yılında tamamlandığı, 2016 yılında geçici ve kesin kabullerinin yapıldığı, 1 nci kısım kapsamında yapılamayan işlerin bitirilmesi amacıyla Batman Sol Sahil Sulaması 2. Kısım işine ait ihalenin 25/11/2016 tarihinde yapıldığı ve yapılan ihale sonucunda A. T. firması ile 09/02/2017 tarihinde sözleşme imzalandığı, işin, adı geçen firma tarafından tüm ihtar ve ikazlara rağmen tamamlanamaması üzerine, 22/11/2021 tarihli ve 1770207 sayılı DSİ *Genel Müdürlük Olur'u ile sözleşmenin feshedildiği, %90'ı tamamlanan işin kalan imalatlarının tamamlanması, tamamlandığı halde zarar gören bazı imalatların yaptırılması ve 6.729 hektar tarım arazisinin sulamaya açılabilmesi için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında pazarlık yöntemi ile namı hesabına yaptırılmak üzere ikmal ihalesine çıkıldığı, bu kapsamda, ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren davacı şirket üzerinde bırakıldığı ve davacı şirket ile 16/04/2022 tarihinde sözleşme imzalandığı, bu arada, anılan ihalenin iptali istemiyle açılan davada Mahkememizin 27/06/2022 tarih ve E:2022/771, K:2022/1066 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bunun üzerine, Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü'nün 22/07/2024 tarih ve 2502666 sayılı yazısıyla bahse konu işin durdurulmasına karar verildiği ve akabinde Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü'nün 21/09/2022 tarih ve 2682174 sayılı işlemiyle, "Batman Sol Sahil Sulaması İkmali Namı Hesabına Yaptırılması" işinin fesih, tasfiye ve devir işlemlerinin başlatıldığı, davacı tarafından da tasfiye süreci sırasında meydana gelen eksikliklerin tamamlanması için on gün içinde işe başlanması gerektiği, aksi takdirde cezai işlem uygulanacağına ilişkin Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü'nün 29/07/2024 tarih ve*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

4849773 sayılı işleminin yürütmesinin durdurulması ve iptaline, banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesini önlemek için haklarında ihtiyati tedbir kararı verilmesine ve akabinde kendilerine teslimine, kesin hesabın ve kesin hak edişin yapılmasına, hak ediş miktarının ve idarece kesin kabul yapılmadığından geçici kabul tarihinden itibaren istihdamına devam olunan koruma ve sair görevli personel maliyet zararının temerrüt tarihi olan 21/09/2022 tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt avans faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2024/735 esasına kayıtlı dava dosyasının açıldığı, söz konusu davada Mahkemenin 18/09/2024 tarih ve E:2024/735, K:2024/670 sayılı kararıyla uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verildiği, bu kararın 12/11/2024 tarihinde kesinleşmesi ve davacı tarafından dosyanın İdare Mahkemesi'ne gönderilmesinin talep edilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulandığı işlerde, sözleşme aşamasına kadar Kanun'a dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde; sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği tartışmasızdır.

İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

Uyuşmazlıkta, "Batman Sol Sahil Sulaması İkmali Namı Hesabına Yaptırılması" işinin davacı üzerinde kaldığı ve 16/04/2022 tarihinde sözleşme imzalandığı, söz konusu işin yapımı devam ederken Mahkememizce söz konusu ihalenin iptaline karar verildiği, bunun üzerine, sözleşmenin fesih, tasfiye ve devir işlemlerinin başlatıldığı, dava konusu işlemin de (bu arada işbu davadaki taleplerin de) sözleşmenin tasfiye aşamasına ait iş ve işlemlerden olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, idarelerce 4734 ile 4735 sayılı kanunlar kapsamında ihaleye çıkılması aşamasında, ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen süreçte tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğu genel kabulü doğrultusunda; dava konusu işlemin ihale sonucunda imzalanan sözleşmenin tasfiyesine ilişkin olduğu; uyuşmazlık, sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanmasa da sözleşme hükümlerinin borçlar hukuku kapsamında yorumlanmasından kaynaklandığı anlaşıldığından uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

5. Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosyalarının asılları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ile Danıştay Başsavcılığının somut uyuşmazlığa ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

A. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi, 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu'nun 2. maddesinde, "Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar." hükmüne; 4. maddesinde, "Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez. / Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez. / Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur." hükmüne; 36. maddesinde ise, "Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda, Batman Sol Sahil Sulaması 2. Kısım işine ait ihaleyi alan yüklenicinin işi tamamlayamaması sebebiyle 22.11.2021 tarihli ve 1770207 sayılı DSİ Genel Müdürlüğü Olur'u ile sözleşmenin feshedildiği, % 90 oranında tamamlanan işin kalan kısmının tamamlanması, tamamlandığı hâlde zarar gören bazı imalatların yaptırılması ve 6.729 hektar tarım arazisinin sulamaya açılabilmesi için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında pazarlık yöntemiyle namı hesabına yaptırılmak üzere çıkılan ikmal ihalesinin davacı şirket üzerinde kaldığı, davacı şirket ile davalı idare arasında 16.04.2022 tarihinde sözleşme imzalandığı, bu arada, anılan ihalenin iptali istemiyle açılan davada Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin 27.06.2022 tarihli ve 2022/771 E., 2022/1066 K. sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bunun üzerine DSİ 10. Bölge Müdürlüğünün 22.07.2024 tarihli ve 2502666 sayılı yazısıyla bahse konu işin durdurulmasına karar verildiği, akabinde aynı idarenin 21.09.2022 tarihli ve 2682174 sayılı işlemiyle dava konusu işin fesih, tasfiye ve devir işlemlerinin başlatıldığı, davacı tarafından da tasfiye sürecinde meydana gelen eksikliklerin tamamlanması için on gün içinde işe başlanması gerektiği, aksi takdirde cezai işlem uygulanacağına ilişkin DSİ 10. Bölge Müdürlüğünün 29.07.2024 tarihli ve 4849773 sayılı işleminin iptaline, banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesini önlemek için haklarında ihtiyati tedbir kararı verilmesine ve akabinde kendilerine teslimine, kesin hesabın ve kesin hak edişin yapılmasına, hak ediş miktarının ve idarece kesin kabul yapılmadığından geçici kabul tarihinden itibaren istihdamına devam olunan koruma ve sair görevli personel maliyet zararının faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 27.12.2021 tarihli ve 2021/449E., 2021/651 K. sayılı ve benzer konularda verdiği yerleşmiş kararlarına göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kanun'un kamu hukukunu ilgilendirmesi nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari işlemlerin iptali veya bu nitelikteki idari işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır.

İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

Buna göre, idarelerce mal veya hizmet alımı için ihaleye çıkılması aşamasında ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen süreçte tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğu genel kabulü doğrultusunda; sözleşme imzalandıktan sonra, tasfiye aşamasında davalı idarece tesis edilen işlemden, tasfiye sürecinde banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesinden, hak ediş miktarının hesaplanmasından ve tasfiye sürecinde uğranıldığı ileri sürülen , zararın tazmini talebinden, dolayısıyla, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 18.10.2021 tarihli ve 2021/454 E., 2021/493 K. sayılı kararında da bu nitelikteki uyuşmazlıkların çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu belirtilmiştir..."

B. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Danıştay Başsavcısı, Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğünün 29/07/2024 tarih ve 4849773 sayılı işleminin iptali istemine yönelik davanın görüm ve çözümünde idari yargının, davacının diğer talepleri yönünden davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Davanın, Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü'nün 29/07/2024 tarih ve 4849773 sayılı işleminin iptali istemine ilişkin kısmının incelenmesi;

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun "İdarî dava türleri ve idarî yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. bendinde; idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları; idarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idarî dava türleri olarak sayılmış, 14. maddesinin (1-d) işaretli bendinde dava dilekçelerinin, "İdarî davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden inceleneceği" belirtilmiş; 15. maddesinin (1-b) işaretli bendinde bu yönden kanuna uygun bulunmayan (idarî davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi gerekli olmayan işlemlere karşı açılan) davaların reddedileceği kurala bağlanmıştır.

İhale konusu yapım işinin kesin kabul tarihinin 21/09/2023 tarihinde dolduğu ve meydana gelen eksikliklerin tamamlanması talimatı verilmesine rağmen arazide herhangi bir çalışma olmadığından bahisle meydana gelen eksikliklerin tamamlanması için on gün içinde işe başlanması gerektiği, aksi takdirde cezai işlem uygulanacağına ilişkin dava konusu işlem, davacının hukuki durumunda bir değişiklik meydana getirmemesi nedeniyle, idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem niteliğinde değildir. İcrai niteliği bulunmaması nedeniyle İdari Yargılama Usulü Kanununun 14 ve 15. maddeleri uyarınca ilk inceleme aşamasında karara bağlanması gereken konulardan birisini oluşturmaktadır.

Bu itibarla, davanın bu kısmının 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinin (1-a) işaretli bendinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

Davanın, banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesini önlemek için haklarında ihtiyati tedbir kararı verilmesine ve kendilerine teslimine, kesin hesabın ve kesin hak edişin yapılmasına, hak ediş miktarının ve idarece kesin kabul yapılmadığından geçici kabul tarihinden itibaren istihdamına devam olunan koruma ve sair görevli personel maliyet zararının temerrüt tarihi olan 21/09/2022 tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt avans faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemine ilişkin kısmının incelenmesi;

İhale mevzuatına göre ihale aşamasında idarece tesis edilen işlemlerden doğan uyuşmazlıkların idarî yargı mercilerince; ihale safhası tamamlanıp, taraflar arasında sözleşme ilişkisi kurulduktan sonra sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların ise kural olarak adlî yargı mercilerince çözümlenmesi gerekir.

Bununla birlikte, sözleşme ilişkisi kurulduktan sonra tesis edilmiş olsa bile, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliği taşımayan, sözleşme öncesine ve ihale sürecine ilişkin nedenlere dayanılarak kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edilen işlemlerin iptali istemiyle açılan davalar idarî yargı mercilerince çözümlenir.

Davacı şirket ile davalı idare arasında, ihale konusu yapım işine ilişkin olarak 16/04/2022 tarihinde sözleşmenin imzalanmış olduğu dikkate alındığında, banka teminat mektupları, kesin hesap ve kesin hak edişe ilişkin olarak dava konusu edilen talepler sözleşmenin imzalanmasından sonraki aşamaya ilişkin olup, bu haliyle davanın bu kısmının görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevlidir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğünün 29/07/2024 tarih ve 4849773 sayılı işleminin iptali istemine yönelik davanın görüm ve çözümünde idari yargının, davacının diğer talepleri yönünden davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu düşünülmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"*Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar.*"

10. 4735 sayılı Kanun'un "*İlkeler*" başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez.

Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez.

Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur."

11. 4735 sayılı Kanun'un "*Hüküm bulunmayan haller*" başlıklı 36. maddesi şöyledir:

" *Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır."*

B. Yargı Kararları

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

12. Uyuşmazlık Mahkemesi, benzer konulara ilişkin olarak önüne gelen uyuşmazlıklarda; sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların İdari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adlî yargı yerinde görülmesi gerektiği yolunda pek çok karar vermiştir. (16/06/2003 tarihli ve E.2003/47, K.2003/51; 05/02/2007 tarihli, E.2006/154, K.2007/3; 04/06/2013 tarihli ve E.2013/394, K.2013/881; 13/10/2014 tarihli ve E.2014/671, K.2014/890; 29/12/2014 tarihli ve E.2014/1097, K.2014/1145; 20/02/2017 tarihli ve E.2016/91, K.2017/3; 24/12/2018 tarihli, E.2018/865, K.2018/865; 24/02/2020 tarihli, E.2019/859, K.2020/162 sayılı kararlarında olduğu gibi.)

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada kısmen adli, kısmen idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı tarafından, 13/04/2022 tarihinde imzalanan *"Batman Sol Sahil Sulaması İkmali Namı Hesabına Yaptırılması"* işine ilişkin sözleşme kapsamında, geçici kabul tarihinden itibaren davacı şirketçe eksiksiz olarak tamamlanan işlerin teslimi sonrasında, davalı Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü tarafından 29/07/2024 tarih ve E-61281891-755.06.01[755.06.01]-4849773 sayılı yazı ile *"kesin kabul eksikliklerinin tamamlanması"* gerekçesiyle işlem tesis edilerek, davacının banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesi tehdidinde bulunulması, kesin kabulün yapılmaması ve hakediş bedellerinin ödenmemesi nedeniyle işlemin iptali ile doğan alacak ve zararların temerrüt faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun kamu hukukunu ilgilendiren kanunlar olması nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde; sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari işlemlerin iptali istemiyle açılan veya bu nitelikteki idari işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır.

17. İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

18. Dosyanın incelenmesinden; Batman Sol Sahil Sulamasının 1. kısmının 2015 yılında tamamlandığı, 2016 yılında geçici ve kesin kabullerinin yapıldığı, 1. kısım kapsamında yapılamayan işlerin bitirilmesi amacıyla Batman Sol Sahil Sulaması 2. Kısım işine ait ihalenin 25/11/2016 tarihinde yapıldığı ve yapılan ihale sonucunda Abdurrahim Temiz firması ile 09/02/2017 tarihinde sözleşme imzalandığı, işin, adı geçen firma tarafından tüm ihtar ve ikazlara rağmen tamamlanamaması üzerine, 22/11/2021 tarihli ve 1770207 sayılı DSİ Genel Müdürlük Olur'u ile sözleşmenin feshedildiği, %90'ı tamamlanan işin kalan imalatlarının tamamlanması, tamamlandığı halde zarar gören bazı imalatların yaptırılması ve 6.729 hektar tarım arazisinin sulamaya açılabilmesi için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında pazarlık yöntemi ile namı hesabına yaptırılmak üzere ikmal ihalesine çıkıldığı, bu kapsamda, ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren davacı şirket üzerinde bırakıldığı ve davacı şirket ile 16/04/2022 tarihinde sözleşme imzalandığı, bu arada, anılan ihalenin iptali istemiyle açılan davada Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin 27/06/2022 tarih ve E.2022/771, K.2022/1066 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bunun üzerine, Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğünün 22/07/2024 tarih ve 2502666 sayılı yazısıyla bahse konu işin durdurulmasına karar verildiği ve akabinde Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü'nün 21/09/2022 tarih ve 2682174 sayılı işlemiyle, *"Batman Sol Sahil Sulaması İkmali Namı Hesabına Yaptırılması"* işinin fesih, tasfiye ve devir işlemlerinin başlatıldığı, davacı tarafından da tasfiye süreci sırasında meydana gelen eksikliklerin tamamlanması için on gün içinde işe başlanması gerektiği, aksi takdirde cezai işlem uygulanacağına ilişkin Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğünün 29/07/2024 tarih ve 4849773 sayılı işleminin iptaline, banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesini önlemek için haklarında ihtiyati tedbir kararı verilmesine ve akabinde kendilerine teslimine, kesin hesabın ve kesin hak edişin yapılmasına, hak ediş miktarının ve idarece kesin kabul yapılmadığından geçici kabul tarihinden itibaren istihdamına devam olunan koruma ve sair görevli personel maliyet zararının temerrüt tarihi olan 21/09/2022 tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt avans faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

19. Buna göre, idarelerce mal veya hizmet alımı için ihaleye çıkılması aşamasında ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen süreçte tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğu genel kabulü doğrultusunda; sözleşme imzalandıktan sonra, tasfiye aşamasında davalı idarece tesis edilen işlemden, tasfiye sürecinde banka teminat mektuplarının nakde çevrilmesinden, hak ediş

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin

miktarının hesaplanmasından ve tasfiye sürecinde uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini talebinden, dolayısıyla, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2024 tarih ve E.2024/735, K.2024/670 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Diyarbakır 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2024 tarih ve E.2024/735, K.2024/670 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

24/11/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Recep
ARSLAN	BALLI	KILIÇ

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden gQ7agbM - gGrFw0z - EsUuLFE - eEUEiA= ile erişebilirsin